

він проходить одночасно і на міжнародному рівні, і в системі внутрішнього законодавства певної країни. Уніфікація допускає введення в національне право різних держав однакових норм та веде до зближення національно-правових систем.

У створенні ефективної правової системи та уніфікації значну роль відіграє співробітництво з міжнародними організаціями, діяльність яких спрямована на розвиток міжнародного приватного права. Серед них провідну роль відіграють Гаазька конференція з міжнародного приватного права та Міжнародний інститут уніфікації приватного права та інші. Слід зазначити, що Україна не приймає участі в більшості універсальних договорів, розроблених Гаазькою конференцією з міжнародного приватного права (наприклад: Конвенція про міжнародний доступ до правосуддя 1980 рік), але є учасницею багатьох партикулярних договорів про правову допомогу.

Виходячи з вищенаведеного слід зазначити, що уніфікація норм в міжнародному приватному праві є ефективним засобом формування правозахисного простору, адже, по-перше, посилює охорону прав та свобод учасників правовідносин, ускладнених іноземним елементом та полегшує процес захисту шляхом установлення одноманітного порядку вирішення спору. По-друге, створюється єдине регулювання, яке враховує особливості міжнародних відносин (а це не завжди можливо на рівні окремої системи національного законодавства). По-третє, учасники відносин, ускладнених іноземним елементом, матимуть змогу більш ефективно самостійно захищати свої права, адже усуваються розбіжності в тлумаченні та регулюванні певного виду відносин.

Волошина К. А.

студент, Національний університет «Одеська юридична академія»

СПАДКОВІ ПРАВОВІДНОСИНИ ЩО ВИНИКАЮТЬ МІЖ ГРОМАДЯНАМИ УКРАЇНИ ТА ІНОЗЕМЦЯМИ ЗА МЕЖАМИ УКРАЇНИ

Актуальність теми дослідження зумовлена тим, що у зв'язку з зростанням міграції населення у другій половині ХХ ст., різко збільшилась трудова міграція та число біженців, що залишили свої держави з економічних причин, що привело до збільшення числа

справ стосовно спадкування з іноземним елементом. Неминучим наслідком пересування населення є питання спадкування за участі іноземців. Внаслідок цього виникла гостра проблема дослідити спадкові відносини між громадянами України та іноземцями за межами України.

З українських авторів проблему міжнародного спадкового права вивчали Кармаза О., Кисіль В., Толстих В., Степанюк А., Фединяк Г. У радянській період дослідження проводилися Кічігіним Л., Гренковою О., Лунцем Л., Орловою Н., Рубановим А., Храмцовим К. Серед іноземних вчених слід відмітити роботи Боровик О., Горбункової І., Медведєвої І., Панічкиної В., Philip A., Raucant L., De Valkeneer R., Meijers E. M., Erfrecht C., Puelinckx-Coene M., Perrick S., Batiffol H., Revillard M., De Wulf C., Droz G. A. L., Kunz K. H. тощо.

Метою дослідження є аналіз спадкових відносин між громадянами України та іноземцями за межами України, правовий аналіз нормативно-правових актів, що регулює ці відносини, а також захисту прав та інтересів спадкодавців та спадкоємців.

Українська практика виходить з визнання в Україні всіх прав спадкування, які виникли на підставі відповідних іноземних законів. Наприклад, якщо американський суд визнає відповідно до законів США українського громадянина спадкоємцем, то він буде розглядатись як спадкоємець.

Важливу роль з охорони спадкових прав українських громадян за кордоном виконують консульські установи України. Повноваження таких установ закріплені у консульських конвенціях. Так, згідно зі ст. 15 Консульської конвенції, яка була укладена Україною з КНДР 8 червня 1994 року, у випадку смерті громадянина акредитованої держави в державі-перебування, компетентні органи держави перебування повинні негайно інформувати про це консульську установу. У випадку наявності спадщини в державі-перебування і за відсутності спадкоємців у цій державі, консульська службова особа має право бути присутньою при складанні опису майна та його запечатуванні компетентними органами держави-перебування (ч. 1, 2 ст. 16 Консульської конвенції).

За наявності відповідної консульської конвенції консул України може, наприклад, прийняти за кордоном спадкове майно для передачі його спадкоємцю в Україні. Крім того, консул вживає заходів щодо охорони майна, яке залишилося за кордоном після

смерті громадянина України. У разі смерті громадянина на території консульського округу, якщо він знаходився там тимчасово.

У разі, коли громадянин акредитуючої держави помер в державі перебування і залишив в цій державі спадщину, та відсутні спадкоємці в цій державі, компетентні органи держави перебування негайно інформують про це консульську установу.

Консульська посадова особа має право бути присутньою, у разі наявності спадщини, при складанні опису майна і його опечатуванні компетентними органами держави перебування.

У разі, коли громадянин акредитуючої держави має право на спадщину особи, що вмерла на території держави перебування, незалежно від громадянства цієї особи, компетентні органи цієї держави негайно інформують про це консульську установу.

Якщо громадянин акредитуючої держави має або претендує на право одержати спадщину в державі перебування, однак ні він і ні його представник не можуть взяти участь у розгляді справи про спадщину, консульська посадова особа може особисто або через свого представника репрезентувати цього громадянина в судових або інших компетентних органах держави перебування.

Слід зазначити, що положення щодо охорони і реалізації спадкових прав громадян України за кордоном містяться також у Консульському Статуті України. Відповідно до статті 37 Указу Президента від 2 квітня 1994 року Консул має право приймати спадкове майно для передачі спадкоємцям, які перебувають в Україні.

Громадянин України, якому стала відома інформація про відкриття на його користь спадщини за кордоном, має право звернутися за захистом своїх прав до Департаменту консульської служби Міністерства закордонних справ України, вказавши таку інформацію:

1) відомості щодо спадкодавця (ПІБ, дата і місце реєстрації смерті, громадянство, останнє місце постійного мешкання);

2) відомості щодо спадкоємців (ПІБ, родинні, шлюбні або інші зв'язки із спадкодавцем; громадянство місце постійного мешкання, місце мешкання на момент отримання інформації про відкриття спадщини);

3) інформацію щодо майна, яке входить до складу спадщини (дата і місце відкриття спадщини; наявність/відсутність заповіту; склад спадкової маси; місцезнаходження нерухомого майна);

4) відомості щодо особи, від якої надійшло повідомлення про відкриття спадщини, а також осіб, які ведуть справу про спадкування.

Сприянням в розв'язанні спадкових питань за кордоном і розшуком спадкоємців займаються також адвокати Української іноземної юридичної колегії («Укрін'юрколегії»). Таким чином, українські громадяни, які мають право на спадщину і бажають отримати майно, що знаходиться на території іноземної держави, можуть звернутися за допомогою, окрім консулів, також до адвокатів Ін'юрколегії, які спеціалізуються у таких справах.

Укрінюрколегія проводить розшук та ідентифікацію невідомих спадкоємців за законом, а також спадкоємців, які були вказані у заповіті, але місце проживання яких не було встановлено, в Україні, Польщі, Російській Федерації, Білорусі, Молдові та в інших країнах, які утворилися після розпаду СРСР. Проводячи розшукову діяльність, співпрацює з відділами реєстрації цивільного стану України та інших країн, органами внутрішніх справ, центральними та регіональними архівами України, Російської Федерації, Польщі, Німеччини, галузевими архівами України та Російської Федерації, Міжнародною службою розшуку в Німеччині, Службою розшуку Червоного Хреста України та іншими установами та організаціями.

При цьому Укрінюрколегія допомагає не лише таким офіційним особам, як опікуни, адміністратори спадщини, виконавці заповітів, адвокати спадщин, банки та страхові компанії, нотаріуси, спадкові суди, але й дуже часто – самим спадкоємцям, які обмежені у можливості провести необхідний комплекс розшукових робіт для встановлення повного кола спадкоємців відповідної особи та довести спадкову справу до завершення та виплати.

Завдяки розгалуженій мережі іноземних кореспондентів Укрінюрколегія проводить перевірку наявності спадкових справи за кордоном, наявності не витребуваного майна, а також з'ясовує стан старих спадкових справ. Така перевірка можлива лише за умови, якщо заявники володіють достатньою інформацією про потенційного спадкодавця (повне ім'я, приблизний рік та місце народження, останнє місце проживання та рік смерті (хоча б приблизний), а також якщо заявники входять до кола спадкоємців відповідно до спадкового законодавства країни, в якій помер спадкодавець.

Таким чином, спадкові правовідносини, які виникають між громадянами України та іноземцями за межами України має важ-

ливе значення, так як вони встановлюють права та обов'язки учасників даних правовідносин, визначають порядок отримання спадщини, у випадку якщо спадкодавець знаходиться за межами України, а також здійснюють захист інтересів даних суб'єктів.

Бистрай К. Д.

студент, Національний університет «Одеська юридична академія»

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ОХОРОНА ТОВАРНОГО ЗНАКУ В МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ

Питання правової охорони товарних знаків набувають особливої актуальності, що обумовлює необхідність теоретико-практичних досліджень проблемних аспектів захисту прав на торговельну марку. Права інтелектуальної власності на торговельну марку є важливим предметом регулювання міжнародно-правових актів світової спільноти. Зазначеним правам має віддаватися найвищий пріоритет кримінально-правової охорони, адже виготовлення і використання фальшивих товарних знаків, а також продаж товарів, виготовлених піратським шляхом, приносить надзвичайно великі прибутки, й іноді матеріальна відповідальність не повною мірою виконує превентивні функції [2, С. 190].

Механізм здійснення міжнародно-правової охорони прав інтелектуальної власності на торговельні марки забезпечує ряд нормативно-правових актів: Паризька конвенція про охорону промислової власності 1883 р., Мадридська угода про міжнародну реєстрацію торговельних марок 1891 р., Ніццька угода про Міжнародну класифікацію товарів і послуг для реєстрації торговельних марок 1957 р., Протокол до Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію торговельних марок 1989 р., Договір про закони щодо торговельних марок 1994 р. [3, С. 28]. Зазначені акти закріплюють територіальний суверенітет держави в сфері правової охорони товарного знаку та не встановлюють єдиних кримінально-правових заходів юридичної відповідальності за порушення прав володільця товарного знаку.

Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності 1994 р. (TRIPS) є значним кроком в посиленні міжнародно-правової охорони прав інтелектуальної власності, зокрема її кримінального аспекту. Вимоги Угоди TRIPS, що сторуються кримінальних про-